

Втори урок

ИСТОРИЯ

Второто българско царство

Цар Калоян управлява десет години (1197-1207 г.), като проявява забележителни качества на пълководец и дипломат. Със силата на оръжието през 1201 г. той принуждава византийския император да сключи мир, който потвърждава включването в границите на България на черноморското крайбрежие и голяма част от Македония. За да гарантира независимостта си от Византия и да спечели благоразположението на минаващите през страната рицари от Четвъртия кръстоносен поход, през 1204 г. цар Калоян сключва уния с римския папа. Българският владетел получава титлата крал, а търновският архиепископ като глава на българската църква – титлата примас.

Кръстоносците обаче предоставят на други лаврите на освободители на Божия гроб и предпочитат да останат при блясъка и богатствата на византийската столица, която превземат с щурм въпреки окачените по крепостните стени икони и църковни хоругви. Те създават нова държава на Балканите – Латинската империя, със столица Константинопол. Византия продължава съществуването си, но се разпада на две части – Никейска империя в Мала Азия и Епирско деспотство в днешна Гърция.

Калоян се стреми да живее в мир със своя нов съсед, но получава в отговор надменност и безгранични териториални претенции. През пролетта на 1205 г. латинският император Балдуин подготвя голям поход за съкрушаване на България. Калоян обаче се оказва напълно подготвен и пръв прекрочва латинската граница. На 14 април 1205 г. близо до Одрин става решителното сражение между двете войски. Познавайки добре силните и слабите страни на тежковъоръжената рицарска армия, Калоян започва битката с мълниеносни набези на наетата от него куманска конница. Обкованите в желязо трудноподвижни рицари се втурват да преследват куманите и попадат в клопката, която Калоян им е подготвил. Смятаните за непобедими западноевропейски рицари претърпяват страшно поражение. "Загина цветът на латинското рицарство" – възкликва с горест участникът в сражението Роберт дьо Клари. Самият Балдуин е пленен и завършва живота си в една от кулите на българската столица. Това е една от най-големите победи на българското оръжие през средновековието, победа, която издига на изключителна висота престижа на българския владетел и на българската държава.

Калоян бърза да използва победата си при Одрин, за да освободи цяла Тракия. През 1207 г. българите обсаждат Солун, но тук Калоян е подло убит от наемен убиец. Престолът е зает от цар Борил, който се прославя не толкова

с битките на бойното поле, колкото с жестоките гонения срещу богомилите. През 1218 г. той е свален и короната е поставена върху главата на нейния законен притежател Иван Асен II, син на създателя на Второто българско царство Асен I.

Цар Иван Асен II се оказва достоен за паметта на своя баща и при неговото царуване България достига прежното си величие. Най-забележителното е, че подобно на княз Борис Иван Асен II постига своите удивителни успехи предимно с мирни средства. Той става настойник на малолетния латински император Балдуин II, сключва съюз с епирския владетел Теодор Комнин и чрез добре пресметнати династични бракове установява трайни мирни отношения с Унгария и Сърбия.

Единствената по-сериозна война, която българите водят при царуването на Иван Асен II, е с Епирското деспотство. Поставил си за цел да възвърне миналото величие на Византийската империя, през 1230 г. Теодор Комнин вероломно нарушава договора си с българския владетел и нахлува с голяма войска в Южна България. Вероломството обаче е справедливо наказано. В завързалата се кръвопролитна битка при село Клокотница (близо до днешния град Хасково) нашествениците са напълно разгромени. В плен падат Теодор Комнин и цялата му свита. Българите не са забравили нечовешката жестокост, проявена от Василий II Българоубиец, но техният владетел проявява великодушието на действително силния и мъдрия. Той освобождава всички пленници, включително и Комнин, без косъм да падне от главите им. Към българската държава са присъединени нови обширни територии и отново, както при цар Симеон, тя опира на три морета – Черно, Егейско и Адриатическо.

Освен с възстановяването на политическото могъщество на България управлението на Иван Асен II е забележително с постигнатия стопански и културен разцвет. Възникват оживени занаятчийски и градски центрове, строят се усилено търговски пътища и обществени сгради. Иван Асен II е първият български владетел, който започва да сече собствени монети.

След 1235 г. Иван Асен II оказва военна помощ на никейския владетел, за да прогони латинците от Константинопол и да възстанови Византийската империя. Това довежда до скъсване на унията с Рим и връщане на България в лоното на източното православие. Както при Симеон, българският църковен глава отново получава титлата патриарх. Достигнал и дори надминал всичко постигнато от неговите най-велики предшественици, Иван Асен II умира през 1241 г. По нещастно стечение на обстоятелствата неговото царуване е и край на постигнатото политическо равновесие на Балканите, край на продължителния и плодотворен мир за българите.

Из "История на България. Кратък очерк" от В. Василев

Лексика и фразеология, свързана с представянето на исторически събития

II в. пр. н. е.

III в. от н.е.

Втори век преди новата ера

Трети век от новата ера

Втори век преди Христа

Трети век след Христа

век, столетие

трийсетте години на миналия век (1830 1840)

петдесетте години (1950 1960)

деди, прадеди; предшественици, предци потомци

Обществено-политически формации:

първобитнообщинен строй

предистория

(първобитно общество)

стара история

робовладелски строй

средновековна история;

феодално общество;

средновековие

феодализъм

нова история

капиталистическо (буржоазно)

най-нова история

общество; капитализъм

гражданско общество

социализъм, комунизъм

история на България, българска история

минало, древност, дълбока древност, древни времена

археологически разкопки

племе, родово-племенна аристокрация

старейшина на племето

феодална аристокрация, благородник

духовенство; православно (източноправославно) духовенство

владетел, властник, деспот

цар, царица, царе; княз, княгиня, князе; хан, крал, император

царство, княжество, ханство, кралство, империя

Първо българско царство

Второ българско царство

славяни и прабългари

Славяно-българската държава е основана (създадена) през 681 г. Основоположник на Българската държава е хан Аспарух.

укрепен лагер, укрепен град укрепление, крепост

крепостничество, крепостно право

крепостен селянин

ангария, изполица

чифлик, чифликчия чорбаджия

феодална раздробеност

феодална разпокъсаност

управление, ръководство, власт

(силна) централна власт

местна власт

двувластие, междуцарствие

кръстоносец; IV (четвърти) кръстоносен поход

богомили; богомилско движение

робство, владичество, господство, иго

византийско робство

турско (османско, отоманско) робство

духовно робство

пришълец, завоевател, нашественик, поробител, окупатор

враг, противник

нахлуване, нашествие, нападение

обсада *Крепостта е обсадена.*

вероломно нападение, нахлуване

вражески попълзновения съпротива, отпор

вражески пълчища, орди

Противникът е отблъснат.

Завоевателите са прогонени.

завзема, завземам; завладея, завладявам; превзема, превземам

освободя, освобождавам

победа погром, разгром, поражение

развитие, развой застой

величие, слава, възход падение, заник, упадък, разруха

кръвопролитна битка, сражение, бой

размирици, междуособици

репресии, преследвания, гонения

смутни времена

бунт, въстание, революция

Народът се вдигна на борба.

борба за свобода

борба срещу поробителя

Въстанието е потушено.

хайдутин, войвода

Бунтът е удавен в кръв.

чета, хайдушка чета

байрактар, знаменосец

четник, комита, харамия

хайдушко движение

революционно движение

революционен подем

партизанско движение

плен, пленен, пленник, пленничество

Някои събития и периоди от българската история:

Възраждане	Обявяване на независимостта	Междусъюзническа
Априлско въстание	Балканска война	война; Първа и Втора световна война
Съединение		

Въпроси и задачи

1. Познавате ли българската история? За кои събития е ставало дума във Вашия лекторат по български език?
2. Може би сте чели книги или сте гледали филми за важни моменти от българската история. Разкажете за тях.
3. Не се съмняваме, че познавате добре историята на своя народ. Представете накратко основните □ моменти.
4. Има ли историята на Вашия народ допирни точки с българската история? Ако Ви е известен такъв епизод, разкажете го.
5. Участвали ли сте в археологически разкопки? Ако сте участвали, разкажете с какво сте се занимавали там.

Разговорна реч

Реплики за предупреждение и заплаха

<i>Внимание!</i>	<i>Ще те гази мечка!</i>
<i>Внимавай! (Внимавайте!)</i>	<i>Ще си намериш майстора</i>
<i>Варда!</i>	<i>(и ти)!</i>
<i>Внимавай какво говориш!</i>	<i>Пази се! (Пазете се!)</i>
<i>Ще си имаш неприятности</i>	<i>Ще ядеш бой!</i>
<i>(с мене)!</i>	<i>Опичай си акъла!</i>
<i>Ще ми налапаш ръкава!</i>	<i>Налягай си парцалите!</i>
<i>(Да не ми налапаш</i>	<i>Я по-кратко!</i>

ръкава!)

Ще си сменим шапките!

Бъди внимателен!

*(Аз) ще ти дам да
разбереш!*

(Бъдете внимателни!)

Примери:

1. — *Внимание, внимание! Ще чуете важно съобщение!*

2. — *Внимавайте! (Бъдете внимателни!) В планината има опасност от лавини.*

3. — *Бъдете внимателни с нея. Тя има труден характер.*

4. **Ситуация:** Работник носи кофа с вар. Около него има много хора, които може да бъдат изцапани. Те трябва да му сторят път да мине.

— *Варда! Да не изцапам някого!*

5. **Ситуация:** Ваш приятел се опитва да пресече улицата, без да се огледа. С голяма скорост към него се задава автомобил.

— *Пази се! Ще те сгазят!*

6. — *Ти си мръсник!*

— *Внимавай какво говориш! Ще си изпатиш!*

7. — *Ако не престанеш да тормозиш приятелите ми, ще си изпатиш!*

8. Следващите няколко реплики се отправят обикновено от родители към деца, когато децата им са непослушни, или между деца. Най-често изказването започва с подчинено обстоятелствено изречение за условие, въведено със съюза **ако**.

а) — *Ако продължаваш да стъпваш в локвите, ще ми налапаш ръкава!*

б) — *Ако не си подредиш веднага стаята, ще си сменим шапките!*

в) — *Ако още веднъж се прибереш толкова мръсен, ще ядеш бой!*

9. **Ситуация:** Лицето, към което е отправена репликата, върши нещо нередно или опасно.

—Внимавай, *ще те гази мечка! (Ще загазиш!)* Това няма да ти се размине току-така.

В подобна ситуация може да се каже и "*Опичай си акъла!*"

10. **Ситуация:** Някой желае да извърши нещо, за което няма достатъчно сили; постъпката му би била излишна саможертва.

—*Налягай си парцалите! Не виждаш ли, че влизаш на вълка в устата?*

11. **Ситуация:** Смятаме, че някой не е прав, но сме безсилни да му се противопоставим.

—*Ще си намериш майстора и ти! Все някой ще те постави на мястото ти.*

12. **Ситуация:** Двама събеседници се карат, хванали са се, както се казва в подобни случаи, гуша за гуша.

—*Я по-кратко, да не ти се случи нещо (да не ти се случи случка)!*

В подобна ситуация може да се каже и: "*Ще ти дам да (се) разбереш!*"

СИНТАКСИС

Въпросителни изречения

1. **Въпросителни изречения, образувани с пълнозначни думи - местоимения (кой, какъв, чий, колко и др.) и наречия (къде, как, кога, защо и др.)**

Отговор само с *да* или *не* е невъзможен. Изисква се пълен отговор. Примери:

Чия е тази книга?

Къде ще ходите в неделя?

Книгата е на Мария.

Ще ходим на Капиновския манастир.

2. **Въпросителни изречения, образувани с непълнозначни думи (частиците *ли, дали, да, да не би, нали, няма, мигар, а, е*). Изреченията от този вид обикновено имат модален характер. Отговорът най-често е *да* или *не*.**

2.1. **Въпросителни изречения с частица *ли*.** Тази частица е най-широко използваната. Поставя се непосредствено след думата, за която се пита. Примери:

Ти ли ще говориш по този въпрос?

Ти ще говориш ли по този въпрос?

Ти по този ли въпрос ще говориш?

Ти по този въпрос ли ще говориш?

2.2. Частица *нали*. Очаква се положителен отговор или съгласие с нечие мнение. Примери:

Нали ще дойдеш довечера? Тук е много хубаво, нали?

Да, разбира се.

Да, наистина е хубаво.

Мястото на частицата *нали* е или в началото, или в края на изречението. Възможно е да бъде и вътре в изречението, но непременно пред сказуемото, например: *Тук нали е много хубаво?*

2.3. С частицата *дали* най-често се изразява съмнение, например: *Дали времето ще се оправи до утре?*

Мястото на частицата *дали* (а също и на *да не би, няма, мигар*) обикновено е в началото на изречението. И тук е възможна позиция вътре в изречението, пред сказуемото, например: *Времето дали ще се оправи до утре?*

Когато *дали* се съчетае с отречателната частица *не*, се изразява предположение, например: *Дали не сте забравили нещо?*

2.4. С частицата *да не би* също се изразява предположение обикновено за нещо, което задаващият въпроса не би искал да се случи. Примери: *Да не би да се е случило нещо лошо? Ти да не би да се отказваш?*

2.5. Частица *да*. Задаващият въпроса се надява да получи положителен отговор, например: *Да сте виждали някъде Мария?*

2.6. С частиците *нима* и *мигар* се изразява изненада, учудване, съмнение, недоволство, например:

Нима това е всичко?

Мигар ще се съгласиш с тях? Какво да правя?

За толкова пари толкоз.

Нямам друг изход.

2.7. Частиците *а* и *е* се поставят винаги в края на изречението (тогава се отделят със запетай) или се употребяват самостоятелно. С тях се изразява подкана за отговор, както и желание да се продължи разговорът. Примери:

Докато те слушах, все си мислех: не е толкова лошо да си интелигентен, а?
(Ем. Манов)

— *Опита ли го, Тодоре?*

— *Опитах го, опитах го, отче!*

— *Е?*

— *Тънко, вкусно и рязко, рязко. (Елин Пелин).*

Частичката **а** се употребява и със значение 'какво каза?', т.е. тогава, когато говорещият не е разбрал думите на събеседника си, например:

— *Моля те, дай ми хиляда лева назаем.*

— *А?*

— *Помолих те да ми дадеш хиляда лева.*

Въпросителни изречения без въпросителни думи. Те се употребяват сравнително рядко, например:

И не ви е страх да приберете един нехранимайко от улицата?

И по-страшни неща са ми се случвали в живота.

(Бл. Димитрова)

4. Въпросително-отрицателни изречения. С тяхна помощ питащият обикновено изразява надежда, че ще получи положителен отговор, например:

— *А ти няма ли да дойдеш?*

— *Ще дойда, разбира се.*

Упражнения

Упражнение 1. Посочете съвременни съответствия на следните архаизми и историзми.

бран	десятьк	конак
купец	обител	одая
стражар	стяг	трен

Упражнение 2. Определете кои от думите в поместените откъси се употребяват с форми или значения, които са остарели за съвременния български език.

А. Не се мина много време от началото на нашето възраждане и ето вехтата борба между двата елемента — българи и гърци — начна се с всичката сериозност, като борба за живот и смърт, за глад и насущен хляб (*Хр. Ботев*).

Б. Освен това български комитети има толкова много, щото Али паша трябва да съдържа няколко хиляди агенти, за да ги открие и да узнае техните мнения и убеждения (*Л. Каравелов*).

В. Казаните пакости и злодейства, както секи може да види, записани са случайно, и то само в едно окръжие, в един град или село — съвременно с тях колко други и какви по-грозни са станали и стават секи час, сяка минута по сичките краища на нашата потъпкана, поробена и раздрана от злодейци бащиния (*Хр. Ботев*).

Г. И сега пак за най-последен път назаем пари вземаме да дадеме за книга, за печатане и за поща; натоваряме се с дълг само да не оскудим издаването на вестника и да задоволим читателите му. Но дали и сега те ще останат равнодушни на призовката да платят (*П.Р. Славейков*).

Д. И като да не стигат тези поразии, дето правите в отечеството ни, но още идете да нападате и българските вестници с най-подлите клевети и лъжи, като ги наричате, че били подкупени от странните и че уж сте били знаели от кого са още подкупени и колко пари са били зели да посеят раздор между двата братски народа — българи и сърби (*Хр. Ботев*).

Упражнение 3. Образувайте от дадените тук съобщителни изречения въпросителни изречения с частица ли, като се опитате да използвате всички възможности.

1. Учебните занятия започват всяка сутрин в осем часа.
2. Утре ще гледаме нов филм в кино "Модерен театър".
3. Снощи в студентския клуб имаше вечер на поезията.
4. Почти всяка вечер вие минавате оттук.
5. Студентите са излезли от стаята преди десетина минути.³

Упражнение 4. Задайте въпроси, на които може да се отговори с посочените тук изречения.

- 1..... Днес времето е хубаво.
 - 2..... Купих си учебник по история.
 - 3.....
 - 4..... Мисля, че си постъпил правилно.
 - 5..... Книгата е на етажерката.
 - 6..... Чувствам се много добре.
 - 7..... Папката е моя.
 - 8..... Не се колебай! Тръгвай веднага!
- Ако щеш вярвай, но всичко ще се оправи.

Упражнение 5. Трансформирайте съобщителните и побудителните изречения във въпросителни, като изразите различните модални нюанси: недоверие, съмнение, предположение, опасение, че се е случило нещо неприятно, изненада, недоволство, очакване на утвърдителен отговор.

1. Утре ще тръгнем на екскурзия из страната.
2. Хайде да тръгваме!
3. Да започваме!
4. Ще си купите тази книга.
5. Ти си виждал химикалката ми.
6. Детето се е изгубило.
7. Мария и Николай са се скарали.
8. Елена се е подготвила за занятия.
9. Останал си без нито един лев.
10. Ще дойдете с нас на кино.

Упражнение 6. Определете времето и вида на глаголните форми. Посочете случаите, в които има неправилна замяна на едно минало време с друго. Поправете грешките.

1. Понякога Филип свиреше с хармоника, а ние пяхме.
2. И там — продължи той — аз свирех всеки ден.
3. Слънчевите лъчи нежно галеха огледалната повърхност на реката, целунаха върховете на тополите, тих вятър радостно ги люлееше и те като щастливо бебе приятелски ми се усмихваха.
4. Етърци превъзхождаха технически и комбинативно търсиха широк простор.
5. Дунавци печелеха почти винаги борбата за първа топка. Особено напористи бяха те в първите двацет минути на второто полувреме, когато се мъчиха да нарушат равенството.
6. Надка идваше всеки ден, говори с всяко дете.
7. Щом свърших часовете, аз излизах извън селището, с часове се търкалях по голите баири.
8. Той постоя неподвижен, закрит зад едно дебело дърво десетина минути, и наблюдаваше шосето.

Упражнение 7. Като се съобразявате със семантиката на глаголните форми, потърсете грешки, причинени от евентуално смесване на различни глаголни времена в рамките на отделните откъси.

А. Рано сутринта на 3 февруари група младежи и девойки са се събрали пред университета. Слагат в автобуса щеки и раници и със закачки се качват в него. Това бяха все активни спортисти от факултета, които отиваха на екскурзия.

Б. Репетираха зад читалището, на двадесетина крачки от тях затрептяваха соловите песни на лозенци и кокалянци. Гайда писна наблизко, млад мъж надуе меден кавал край тях, а гуслар опъне лък. Шумно беше на двора.

В. В няколко десетки табла К. Щъркелов ни показва различни кътове от родината. И в тази изложба художникът изявява любовта си към българската природа.

Г. И ето — в далечината се мяркат скалите на Странджа планина, след няколко трепетни мига ние се озоваваме в устието на Ропотамо. Край нас величествената тръстика леко шумолеше, люляна от свежия морски вятър, и сякаш нашепваше старинна легенда... Малката моторна лодка се промъква сред сенчестата гора.

Упражнение 8. Определете основната форма, вида и времето на глаголите в следващите текстове. Обяснете от какво се определя употребата на различни глаголни времена в едно и също изречение или в един контекст.

А. След два дена Димо беше назначен вестовой при стария офицер. Но този път той с отчаяние напусна казармите, макар че цялата батарея хвалеше капитана. Ни един зъб досега не е избил, ни едно ребро; дип ако много се разсърди, вземе войника за яката и го изхвърли из строя (*Г. П. Стаматов*).

Б. — Абе човек, аз много пиех и не вярвам да съм праведен.

— Много си пил, ама и много си патил, та ти е простено — отговори свети Петър и му отвори вратата (*Елин Пелин*).

В. От известно време наблюдавам едно необикновено явление. Някои от хората, които срещам, и то предимно от хайлайфа, нямат никакъв мозък в главите си. Днес например видях братовчеда на Валя, който е член на управителния съвет на спортната федерация и има идеално развито тяло. Той ме спря и ме заприказва. Целуна ми ръка и започна да ме обсипва с комплименти, а аз го гледам и си мисля: "Господи, какъв строен атлет!" Но като дигнах очи към главата му, аз открих, че в нея няма нито капчица мозък. Щях да му кажа това, но се въздържах, за да не го обидя. Може би той щеше да изтълкува думите ми в преносен смисъл (*Св. Минков*).

Упражнение 9. Поправете грешките при членуването.

Към дванайсет и нещо шума в коридора утихна, редактора се изправи отпред пред бюро си и погледна надолуто в отвореният прозорец. Запали цигара, затвори го (така се убиваше част от шум на трамвай), седна на стола за посетители и кръстоса краката. Половината от денят беше минала тъй, както обикновеното минаваше. Оставаше обеди, след това никаквата работа вкъщи и вечерта малкия празник: в седем на стадиона "Васил Левски" започваше световното първенството по борбата. Той обичаше тези нещата, беше спортувал, те бяха в кръвта му. По-раното ходеше да ги гледа на място, а сега (жилището му беше удобното и тихото) телевизията спестяваше и това.

Седеше редактора срещу собственият си стол и си представяше как ли когато е в него изглежда пред непознатите. След това се зазяпа отново в прозорецъ, към другият отсрещата, зад който Мая се вираше в огледало. Познатия, по-рано приятен спектакъл го отегчи, той смачка цигара почти цяла и стана.

По разказа на Д. Цончев "Обедът"

Упражнение 10. В следващия откъс има грешки с различен характер (членуване, употреба на глаголни времена, правопис). Опитайте се да ги поправите.

Цели трийсет и три години двамата съпрузи живяха в това западното градче със прашни улици, със схлупени адвокатски кантори и със почернели от времето грънчарници и кожарски дюкянчета. Живееха в оскъдица и пестяха парите, за да могат един деня да си купят апартамент в столица и там ще прекарат остатъкът от животът си. И когато тоя деня най-сетне дошъл, двамата почти не вярват, че толкова дълго са стоели заточени по своя волята във градчето, дето се бяха оженили много отдавна и дето косите им бяха не усетно побелелите.

Едната ранна утрин към среда на лятото съпрузи натовареха вехта си покъщнина на една каруцата, а сами заминаха за гара със един от ония разглобени файтони, които имат винаги алената черга на седалището, двама мършави коне и на капрата файтонджията, облечена в полу-градски дрехи. Файтона изгърмоля по безлюдният калдъръмест площад и заподскачаше надолу из неравното шосе.

Упражнение 11. Кръстословица

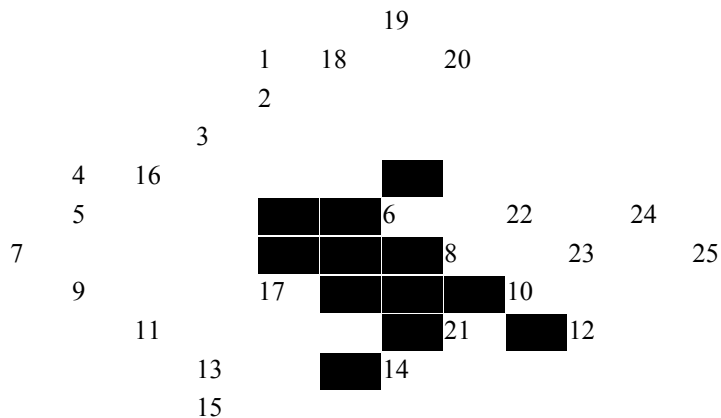
		Гора ↓	Слухов орган ↓	Връх в Стара планина ↓
	Зеленчук, от който, когато го режете, може да заплачете ⇒			
	Отглас, отражение на звук ⇒			
	Речна риба с мустаци ⇒			

Упражнение 12. Кръстословица.

А. Водоравно. 1. Долен крайник на човек или животно. 2. Част от човечеството, която се отличава от останалите хора по цвета на кожата. 3. Стръмна остра скала, зъбер. 4. Тъмножълта лепкава пръст, която при печене се втвърдява. Използва се за производство на керамични съдове, тухли и др. под. 5. Подобно на елен диво животно с големи разклонени рога; живее на север. 6. Дребен хищник с гъста козина. Яде кокошки, яйца и др. 7. Дялан камък, обикновено с форма на куб; използва се за настилане на улици. 8. Изработено от насмолено дърво или други горящи материали приспособление с дръжка, което, като се запали, служи да осветление. В днешно време

този предмет се използва по време на нощни шествия, демонстрации, манифестации. 9. Малко населено място. 10. Синоним на прилагателното *твърд*. 11. Тънка и гладка кожица. 12. Изровено, издълбано място; яма. 13. Кратка форма за дателен падеж на лично местоимение. 14. Израз на намерение да се причини на някого нещо лошо, да бъде наказан; заплаха. 15. Книга с географски карти.

Б. Отвесно. 1. Приспособление, с което се пуска и се спира вода. 3. Химическо съединение, което променя цвета на синия лакмус в червен; течност, с която се зареждат акумулатори. 4. Звук, издаван от човек. 14. Предлог, означаващ предназначение, цел и др. 16. Човек, който се занимава с лов. 17. Съвкупност от познания и умения, добити чрез продължителна практика. 18. Увредено място по повърхността на човешкото тяло — резултат от контузия, порязване или убождане. 19. Предмет с плоска (обикновено дървена) повърхност с четири крака. Върху него хората се хранят, четат, пишат, извършват и други дейности. 20. Кореноплоден зеленчук. Не може да се яде в сурово състояние, а пържен, варен или печен. 21. Животинска мазнина. 22. Водно животно с щипки; една от зодиите; опасна болест. 23. Най-външният слой (обвивката) на стъблото на дървото. 24. Площадка за пътници, посрещачи и изпращачи край релсите на железопътна гара или спирка. 25. Разтопено вещество от недрата на земята, което се изхвърля от вулкан.

[Отиди в началото за избор на нов урок](#)